

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí konanom 16. februára 2010 v Bratislave, v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Krajčoviča a sudcov JUDr. Ing. Antona Jakubíka a JUDr. Libora Duľu v trestnej veci proti obvinenému **I. T. a spol.**, pre pokračovací trestný čin krádeže spolupáchatelstvom podľa § 9 ods. 2, § 247 ods. 2 písm. a/, ods. 4 Tr. zákona účinného do 1. januára 2006 a iné o dovolaní obvineného I. T. proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 28. apríla 2009, sp. zn. 1 To 42/2009, rozhodol

t a k t o :

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného I. T. sa **o d m i e t a**.

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš z 3. marca 2009, sp. zn. 2 T 177/2005, bol obvinený I. T. (spoločne so Š. D. a S. M.) v bodoch 1 – 7 rozsudku uznaný za vinného z pokračovacieho trestného činu krádeže spolupáchatelstvom podľa § 9 ods. 2, § 247 ods. 2 písm. a/, ods. 4 Tr. zákona účinného do 1. januára 2006 (ďalej len Tr. zákona) v jednočinnom súbehu s trestným činom poškodzovania cudzej veci podľa § 257 ods. 1 Tr. zákona a v bode 8/ aj trestným činom poisťovacieho podvodu podľa § 250c ods. 1, ods. 3 Tr. zák. na tom skutkovom základe ako je uvedené v citovanom rozsudku.

Okresný súd za to obvinenému uložil podľa § 247 ods. 4, § 35 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 4 rokov a 6 mesiacov a na jeho výkon ho zaradil podľa § 39a ods. 2 písm. b/ Tr. zák. do druhej nápravno výchovnej skupiny.

Podľa § 228 ods. 1 Tr. por. mu bola uložená aj povinnosť nahradiť A. a.s. B. spôsobenú škodu 5451,94 eur.

Poškodené organizácie C. a Potraviny M. s.r.o. boli s nárokom na náhradu škody podľa § 229 ods. 1 Tr. por. odkázané na konanie o veciach občianskoprávných.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie obvinený I. T..

Krajský súd v Žiline rozsudkom z 28. apríla 2009, sp. zn. 1 To 42/2009, podľa § 258 ods. 1 písm. c/, d/ a f/ Tr. por. účinného do 1. januára 2006 napadnutý rozsudok zrušil a podľa § 259 ods. 3 Tr. por. sám uznal obvineného v bodoch 1/ až 7/ za vinného z pokračovacieho trestného činu krádeže spolupáchatelstvom podľa § 9 ods. 2, § 247 ods. 2 písm. a/, ods. 4 Tr. zák. v jednočinnom súbehu s trestným činom poškodzovania cudzej veci spolupáchatelstvom podľa § 9 ods. 2, § 257 ods. 1 Tr. zák.

Za to mu uložil podľa § 247 ods. 4 Tr. zák., § 35 ods. 1 Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 3 rokov a pre jeho výkon ho podľa § 39a ods. 2 písm. b/ Tr. zákona zaradil do druhej nápravno výchovnej skupiny.

Podľa § 226 písm. a/ Tr. por. obžalovaného zároveň oslobodil spod skutku obžaloby právne kvalifikovaného ako trestný čin poisťovacieho podvodu podľa § 250c ods. 1, ods. 3 Tr. zák.

Poškodenú organizáciu A. a.s. B. s nárokom na náhradu škody podľa § 229 ods. 3 Tr. por. odkázal na konanie o veciach občianskoprávných.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu prostredníctvom svojho obhajcu podal dovolanie obvinený I. T..

V jeho odôvodnení ako dovolacie dôvody uviedol dôvody uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c/, g/, i/ a h/ Tr. por. t.j., že bolo zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu, dôkazy neboli vykonané zákonným spôsobom, rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení skutku a napokon, že trest bol uložený mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby.

Obvinený k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ uviedol, že krajský súd pochybil pri aplikácii § 16 ods. 1 Tr. zák. podľa ktorého sa trestnosť činu posudzuje podľa

zákona účinného v čase keď bol čin spáchaný; podľa neskoršieho zákona len vtedy, ak je to pre páchatel'a priaznivejšie.

V danom prípade pre neho (obvineného) je priaznivejší nový Trestný zákon č. 300/2005 účinný od 1. januára 2006, podľa ktorého po právnej stránke by bol skutok posúdený ako trestný čin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. a/, ods. 3 Tr. zák. s trestnou sadzbou šesť mesiacov až tri roky, v jednočinnom súbehu s poškodzovaním cudzej veci podľa § 245 ods. 1 Tr. zák. s trestnou sadzbou až jeden rok.

Podľa Trestného zákona účinného v čase spáchania trestného činu totiž musel byť skutok kvalifikovaný ako trestný čin krádeže podľa § 247 ods. 2 písm. a/, ods. 4 Tr. zák. s trestnou sadzbou od jedného do piatich rokov a trestný čin poškodzovania cudzej veci podľa § 257 ods. 1 Tr. zák. s trestnou sadzbou až na jeden rok.

Krajský súd teda ukladal trest odňatia slobody podľa zákona účinného v čase spáchania trestného činu t.j. v rámci trestnej sadzby od jedného do piatich rokov. Pri správnom použití zákona (t.j. Trestného zákona účinného od 1. januára 2006) bolo možné trest uložiť len v rámci trestnej sadzby od šesť mesiacov do troch rokov, čiže pri kritériách, ktoré krajský súd pri ukladaní trestu použil by bol trest ukladal zrejme v polovici trestnej sadzby, čím sú naplnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por.

Dôvody naplnenia ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c/ a g/ videl obvinený v tom, že prvostupňový súd použil ako usvedčujúci dôkaz výpoveď S. M., ktorú učinil ešte v prípravnom konaní v postavení obvineného. V čase jeho výsluchu on (obvinený I. T.) nemal doručené uznesenie o vznesení obvinenia, nemohol sa tohto úkonu zúčastniť a nemohol sa ho zúčastniť ani jeho obhajca.

Žiadal preto, aby najvyšší súd zrušil dovolaním napadnutú časť rozsudku krajského súdu a prikázal tomuto, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) predovšetkým skúmal, či podané dovolanie spĺňa všetky obsahové a formálne náležitosti, či je podané oprávnenou osobou a či je prípustné. Dovolaním bol napadnutý právoplatný rozsudok Krajského súdu v Žiline, ktorým bol obvinenému uložený trest odňatia slobody. Proti takémuto rozhodnutiu je dovolanie prípustné podľa § 368 ods. 1 Tr. por. Dovolanie bolo

podané prostredníctvom obhajcu, čím bola splnená aj podmienka jeho podania oprávnenou osobou podľa § 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por. a § 373 Tr. por. V dovolaní podľa § 371 ods. 1 Tr. por. obvinený zároveň uvádza dôvody prečo je rozhodnutie napádané a aké chyby sú mu vytýkané.

Predseda senátu preto podľa § 381 nariadil neverejné zasadnutie v rámci ktorého bolo zistené, že dovolanie obvineného nie je dôvodné, a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky toto podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky pri preskúmaní predloženého spisového materiálu zhodne s dovolacími námietkami obvineného zistil, že krajský súd skutočne nesprávne aplikoval ustanovenie § 16 ods. 1 Tr. zák. pokiaľ trestnosť činu posudzoval podľa Trestného zákona účinného v čase jeho spáchania.

Podľa § 247 ods. 2 písm. a/, ods. 4 Tr. zák. sa páchatel', ktorý si prisvojí cudziu vec tým, že sa jej zmocní a taký čin spácha vlámaním a spôsobí tak väčšiu škodu, potresce odňatím slobody na jeden až päť rokov.

Väčšou škodou podľa § 89 ods. 13 Tr. zák. v čase spáchania skutku bol 20 násobok minimálnej mesačnej mzdy k 31. decembra 2005 t.j. 138 000 Sk. Značnou škodou je potom 100 násobok takejto mesačnej mzdy t.j. 690 000 Sk.

Podľa § 212 ods. 2 písm. a/, ods. 3 Tr. zák. účinného od 1. januára 2006 sa páchatel', ktorý si prisvojí cudziu vec tým, že sa jej zmocní a taký čin spácha vlámaním a spôsobí tak väčšiu škodu potrestá odňatím slobody na šesť mesiacov až tri roky.

Podľa § 125 ods. 1 Tr. zák. účinného od 1. januára 2006 väčšou škodou sa rozumie desaťnásobok škody malej – t.j. 266 eur, teda 2660 eur. Škodou značnou je potom najmenej stonásobok škody malej t.j. 26 600 eur.

Je teda zrejmé, že obvinený v oboch prípadoch (podľa zákona účinného v čase spáchania činu aj podľa neskoršieho zákona spáchal čin vlámaním a spôsobil týmto činom väčšiu škodu, pričom aplikácia nového Trestného zákona z hľadiska trestných sadzieb je pre páchatel'a jednoznačne priaznivejšia.

Pre úplnosť najvyšší súd len dodáva, že pre posúdenie aplikácie zákona účinného v čase spáchania trestného činu a nového Trestného zákona je trestný čin poškodzovania cudzej veci (§ 257 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 a § 245 ods. 1 Tr. zák. účinného od 1. januára 2006 celkom bez významu, pretože v oboch prípadoch dosahuje trestná sadzba úroveň trestu odňatia slobody do jedného roku.

Na druhej strane je však dôvodnosť uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. treba skúmať aj z hľadiska ustanovenia § 371 ods. 4 Tr. por., t.j. z hľadiska či zistené porušenie zákona zásadne ovplyvnilo postavenie obvineného. Ak zistené porušenie zákona postavenie obvineného totiž zásadne neovplyvnilo dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. nie je možné uplatniť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní veci zistil, že chybnou aplikáciou § 16 ods. 1 Tr. zák. o časovej pôsobnosti Trestného zákona v predmetnej veci nedošlo k zásadnému ovplyvneniu (zhoršeniu) postavenia obvineného.

Argumentácia obvineného, že v prípade ak by prvostupňový súd ukladal trest obvinenému podľa neskoršieho zákona a použil by rovnaké kritéria, bol by ukladal trest v polovici trestnej sadzby podľa § 212 ods. 3 Tr. zák. t.j. v rozmedzí 6 mesiacov až troch rokov, je len hypotetická a nie je ničím podložená.

Z dôkazov obsiahnutých v spise totiž plynie, že u I. T. ide o osobu náchylnú k páchaniu trestnej činnosti majetkového charakteru, špeciálneho recidivistu, ktorý sa v krátkom časovom odstupe dopúšťa trestnej činnosti, bez toho, aby doteraz ukladané sankcie mali na neho podstatnejší výchovný vplyv.

Z toho je potom zrejmé, že aj pokiaľ by krajský súd bol v predmetnej veci správne aplikoval ustanovenie § 16 ods. 1 Tr. zák. bol by musel trest ukladať pri hornej hranici trestnej sadzby. Z tohto dôvodu aplikáciou Trestného zákona účinného do 1. januára 2006 preto nemohlo dôjsť k zásadnému zhoršeniu postavenia obvineného a obvinený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. uplatniť nemohol.

V zmysle uvedeného teda aj trest, ktorý krajský súd obvinenému uložil vo výmere troch rokov bol uložený v rámci zákonnej trestnej sadzby a neprichádzalo do úvahy naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por.

Najvyšší súd Slovenskej republiky pri preskúmaní veci rovnako zistil, že nie sú naplnené ani dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c/ a g/ Tr. por. t.j., že krajský súd porušil zásadným spôsobom právo obvineného na obhajobu a rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Prvostupňový súd podľa § 211 ods. 2 písm. b/ Tr. por. prečítal na hlavnom pojednávaní výpoveď S. M., ktorú učinil v prípravnom konaní 11. mája 2005 v procesnom postavení obvineného. I. T. v tom čase ešte nebolo pre uvedenú trestnú činnosť vznesené obvinenie. Bol totiž na základe pátrania zadržaný orgánmi polície až 19. mája 2005 a teda logicky, ako to napokon aj uvádza vo svojich dovolaciach námietkach, nemohol sa tohto úkonu zúčastniť on a ani jeho obhajca.

Podľa § 211 ods. 2 písm. b/ Tr. por. zápisnica o výpovedi spoluobžalovaného, alebo svedka sa prečíta aj vtedy, ak bol výsluch vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam Trestného poriadku a taká osoba na hlavnom pojednávaní bez oprávnenia odoprela vypovedať, alebo sa v podstatných bodoch odchyľuje od svojej predchádzajúcej výpovede.

Zo spisového materiálu je zistiteľné, že S. M. vypovedal na hlavnom pojednávaní 3. marca 2009 v procesnom postavení svedka, pričom v podstatných rysoch sa odklonil od svojej výpovede v prípravnom konaní, v ktorej I. T. zo spáchania skutkov usvedčoval.

Preto konajúci súd v zmysle už citovaného ustanovenia Trestného poriadku jeho výpoveď správne prečítal, vychádzajúc pritom zo skutočnosti, že jeho skoršia výpoveď bola uskutočnená spôsobom, ktorý nie je v rozpore s Trestným poriadkom.

K tomu najvyšší súd dodáva, že S. M. bolo vznesené obvinenie (rovnako aj Š. D. a I. T.) 10. mája 2005. Tohto dňa bolo po Š. D. a I. T. vyhlásené pátranie, pretože boli nedosiahnuteľní, zdržiavali sa na neznámom mieste.

Za tohto stavu výsluch obvineného bude spravidla neodkladným úkonom podľa § 160 ods. 5 Tr. por. vo vzťahu k ďalším spoluobvineným, ktorým dovedty nemohlo byť vznesené obvinenie (resp. im nemohlo byť oznámené) pre objektívne prekážky (neboli známi, boli na úteku) za podmienky, že v takom výsluchu obvinený vypovedal k spoločnej trestnej činnosti

spáchanej s ďalšími takýmito spoluobvinenými, alebo je daná iná bezprostredná súvislosť trestnej činnosti takýchto neskorších spoluobvinených s trestnou činnosťou obvineného, ktorý je vypočúvaný v rámci neodkladného úkonu.

Z tohto je potom zrejmé, základnou otázkou pre ďalšie procesné použitie výsluchu S. M. v prípravnom konaní a posúdenie jej zákonnosti vo vzťahu k spoluobvinenému I. T. je zistenie či výsluch S. M. bol neodkladným úkonom.

Neodkladným úkonom podľa § 160 ods. 5 Tr. por. je taký úkon, ktorý vzhľadom na nebezpečenstvo jeho zmarenia, zničenia, či straty neznesenie z hľadiska účelu trestného konania odklad na dobu, než bude začaté trestné stíhanie.

Pri úvahe o tom či ide o neodkladný úkon je treba zvažovať, či z hľadiska účelu trestného konania výsluch S. M. nezniesol odklad do doby pokiaľ nebude vznesené obvinenie aj voči ostatným spoluobvineným, v tomto prípade aj I. T..

Pri riešení tejto otázky treba vychádzať z § 163 ods. 1 Tr. por. t.j., že ak je na podklade zistených skutočností dostatočne odôvodnený záver, že trestný čin spáchala určitá osoba, vydá vyšetrovateľ, alebo policajný orgán bez meškania uznesenie, že sa táto osoba stíha ako obvinený. Obvinenie sa mu oznámi (§ 137) do troch dní, najneskôr na začiatku jeho prvého výsluchu.

Výsluch obvineného musí byť rovnako teda vykonaný bez meškania potom čo obvinenému bolo vznesené obvinenie oznámené, pretože na tento úkon môžu bezprostredne nadväzovať (a spravidla aj nadväzujú) ďalšie potrebné opatrenia a rozhodnutia (napr. o väzbe), ktorými sa naplňuje účel trestného konania odhliadnuc od toho, že obvinený môže tiež odvtedy v plnom rozsahu realizovať svoje obhajovacie práva (najmä vyjadriť sa k vznesenému obvineniu a pod.).

Z tohto potom plynie, že z uvedených dôvodov a splnení týchto podmienok bude spravidla výsluch obvineného v trestnom konaní neodkladným úkonom, na základe čoho je potom možné ho použiť vo vzťahu k ďalším spoluobvineným, a preto aj výsluch S. M., ktorý učinil v prípravnom konaní mohol konajúci súd prečítať na hlavnom pojednávaní podľa § 211 ods. 2 písm. b/ Tr. por. Prvostupňový súd takto mohol postupovať aj napriek tomu, že S. M. vypovedal v prípravnom konaní v pozícii obvineného a na hlavnom

pojednávání v postavení svedka. Prekážkou prečítania jeho výpovede na hlavnom pojednávaní podľa ustálenej súdnej praxe by bola len situácia, ak by S. M. na hlavnom pojednávaní využil svoje právo a odoprel vypovedať z dôvodov § 100 ods. 2 Tr. por., čo sa však nestalo.

Na základe uvedených skutočností preto Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že dovolacie dôvody uplatnené obvineným I. T. podľa § 371 ods. 1 písm. c/, g/, i/ a h/ nie sú dané, a preto jeho dovolanie podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol na neverejnom zasadnutí bez preskúmania veci.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 16. februára 2010

JUDr. Peter K r a j č o v i č, v.r.
predseda senátu

Vypracoval: JUDr. Ing. Anton Jakubík

Za správnosť vyhotovenia: Libuša Jánošíková